

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za lokalno samoupravo in regionalni razvoj

Številka: 002-01/15-4/
Ljubljana, 15. september 2015

EPA 728-VII

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je, na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05-uradno prečiščeno besedilo, 95/09 - odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15), sprejela naslednje

M N E N J E

k Letnemu poročilu o izvajanju ukrepov Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015 v letu 2014

Komisija Državnega sveta za lokalno samoupravo in regionalni razvoj je na 53. seji 14. septembra 2015 obravnavala Letno poročilo o izvajanju ukrepov Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015 v letu 2014, ki ga je ga je Državnemu zboru predložila Vlada.

Komisija **se je seznanila** z letnim poročilom.

Iz letnega poročila izhaja izboljšanje gospodarske situacije v Pomurski regiji, vendar pa regijski kazalci še zmeraj prikazujejo težave (problematična je visoka stopnja brezposelnosti), zaradi katerih se tudi predlaga podaljšanje veljavnosti Zakona o razvojni podpori Pomurski regiji v obdobju 2010-2015 (v nadaljevanju: zakon). Komisija je bila seznanjena s posameznimi ukrepi in zagotovljeno višino sredstev za njihovo izvajanje. V okviru ukrepa Program spodbujanja konkurenčnosti Pomurske regije je eden pomembnejših instrumentov Spodbujanje investicij podjetij in ustvarjanje novih delovnih mest, za katerega je bil izveden 6. javni razpis v višini cca 3,9 mio evrov za leto 2014 in 5,1 mio evrov za leto 2015. Od 43 odobrenih projektov se jih izvaja 36 v skupni vrednosti slabih 11 mio evrov. V letu 2014 je bilo iz tega naslova izplačanih 2,7 mio evrov. V okviru 2. instrumenta Spodbujanje razvoja človeških virov je bil že pripravljen razpis za vključevanje diplomantov v delo na inovativnih projektih, vendar so bile aktivnosti zaradi odvzema sredstev z rebalansom državnega proračuna ustavljene. Pri izvajanju instrumenta Spodbujanje socialnega podjetništva, za katerega je bilo 2014 razpisanih 600.000 evrov, se kaže pomanjkanje interesa in tudi nepoznavanje socialnega podjetništva. Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo ocenjujejo, da bo treba v naslednjih dveh letih ta instrument bolj približati ljudem. RRA Mura je izvajala aktivnosti v okviru 4. instrumenta Promocija regije, da bi privabili domače in tuje investitorje. Med pomembnejšimi dogodki je bil izveden dogodek »SEE MEET Pomurje 2014«, ki so se ga udeležila 104 podjetja iz desetih držav. V okviru 5. instrumenta Podpora pri

pripravi in izvajanju razvojnih projektov v regiji je bilo v 2014 izplačanih 149.000 evrov. Spodbude za zaposlovanje je 2014 koristilo 24 podjetij za 56 brezposelnih oseb, pri čemer je bilo izplačanih 160.400 evrov. Davčne olajšave za zaposlovanje je v letu 2013 koristilo 35 davčnih zavezancev v skupni vrednosti 348.902 EUR. Davčne olajšave za investiranje je v letu 2013 koristilo 239 davčnih zavezancev v skupni vrednosti 8.596.548 EUR, pri čemer je bilo za 1,6 mio evrov davčnih koristi. V letu 2014 se je nadaljeval in zaključil projekt Medpodjetniški izobraževalni center, pri katerem je država sodelovala v višini 1,9 mio evrov. V letu 2014 se je nadaljevalo izvajanje treh projektov razvojnih centrov slovenskega gospodarstva iz Pomurske regije, iz sektorjev novi materiali, elektroindustrija in elektronika ter energetika. V letu 2014 je bilo izplačanih 1.27 mio evrov. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je prednostno angažiralo sredstva iz Programa razvoja podeželja 2007–2013 (prijaviteljem z območja upravičenih občin Pomurske regije se dodeli dodatnih 10 odstotnih točk). V letu 2014 sta bila objavljena dva javna razpisa in prijaviteljem iz Pomurske regije je bilo izplačanih 27.7 mio evrov. Ministrstvo za okolje in prostor je v sodelovanju z občinami nadaljevalo z izvedbo projekta vodooskrba Pomurja, katerega skupna vrednost znaša 139 mio evrov. Datum zaključka projektov je 31.12.2015. Lani je bilo iz državnega proračuna izplačanih 49.8 mio evrov.

Komisija ocenjuje, da je zakon pripomogel k izboljšanju kazalcev gospodarske razvitosti Pomurske regije, vendar so posledice gospodarske krize še zmeraj prisotne in zaskrbljujoče (visoka stopnja brezposelnosti).

Komisija ponovno opozarja na pomanjkanje proračunskih sredstev, kar otežuje izvajanje ukrepov razvojne podpore ne samo v Pomurju, ampak na vseh problemskih območjih z visoko stopnjo brezposelnosti. Po podatkih Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo bi tako v letu 2014 potrebovali za programe konkurenčnosti na vseh štirih problemskih območjih z visoko stopnjo brezposelnosti (Pomurska regija, Maribor s širšo okolico, Pokolpje ter območje občin Radeče, Trbovlje in Hrastnik) 22 mio evrov, a je bilo zagotovljenih le 9,5 mio evrov. Podobna situacija je tudi v letošnjem letu, ko bi jih potrebovali 20 mio evrov, na razpolago pa je 12 mio evrov. Če zakon oziroma program spodbujanja konkurenčnosti predvideva proračunska sredstva za izvajanje razvojnih ukrepov, bi jih morali zagotoviti v vsakoletnem proračunu in tudi ne odvzeti z rebalansom državnega proračuna.

Komisija ugotavlja, da je bilo na javni razpis za spodbujanje projektov socialnega podjetništva prijavljenih malo projektov, kar je z vidika razvoja podjetniških zamisli zaskrbljujoče, poleg tega se ugotavlja, da tisti, ki so se prijavili na razpis, niso bili uspešni predvsem zaradi nerazumevanja pojma opravljanja dejavnosti socialnega podjetništva, kjer mora biti cilj pozitivno poslovanje. Tudi na Kmetijsko gozdarski zbornici Sloveniji ugotavljajo, da ljudje ne poznajo delovanja in načina vključevanja v socialno podjetništvo. V novi finančni perspektivi je velik pomen dan aktivaciji dolgotrajno brezposelnih oseb, pri čemer se je pričakovalo, da bo za te skupine ljudi socialno podjetništvo predstavljalo dolgotrajnejšo rešitev. S tega vidika je zato pomembno osveščanje ljudi o delovanju socialnega podjetništva, ki razvija nove možnosti zaposlovanja.

V povezavi s kadrovsko podhranjenostjo Pomurske regije je vprašanje, zakaj so se z rebalansom državnega proračuna odvzela sredstva prav za vključevanje diplomantov v delo na inovativnih projektih. Po mnenju komisije bi večje finančne spodbude za zaposlovanje visoko izobraženih mladih oseb pripomogle, da bi mladi ostajali v regiji,

ki bi imeli tudi več poguma, znanja in interesa za opravljanje dejavnosti socialnega podjetništva.

Glede prednostnega angažiranja sredstev iz Programa razvoja podeželja 2007–2013, ko naložbe na območju upravičenih občin Pomurske regije prejmejo dodatnih 10 odstotnih točk, ne glede na ostala merila za izbor, je bilo izpostavljeno, da druga problemska območja niso deležna tega ukrepa in so zato kmetje z drugih problemskih območij v neenakopravnem položaju. V povezavi s podaljšanjem veljavnosti zakona in novega programa razvoja podeželja bodo kmetje z drugih problemskih območij še naprej v slabšem položaju. Komisija meni, da bi morali njihov položaj izenačiti in prednostno obravnavati vlagatelje iz vseh problemskih območij.

Ključno merilo ugotavljanja uspešnosti izvajanja ukrepov razvojne podpore je število ohranjenih in novih delovnih mest. Komisija ugotavlja, da so se podjetja od začetka izvajanja zakona do konca leta 2014 pogodbeno zavezala, da bodo ustvarila 1281 zaposlitev v času treh do petih letih po dokončanju investicije, od tega so se v letu 2014 podjetja zavezala ustvariti 93 delovnih mest. Ob tem komisija izpostavlja, da je geografska lega Pomurske regije tudi pripomogla k večji zaposlenosti prebivalcev, ki dnevno migrirajo v sosednjo Republiko Avstrijo.

Pri izvajanju ukrepa državnih pomoči podjetjem zaradi ohranjanja in ustvarjanja novih delovnih mest bi morali vzpostaviti ustrezen nadzor in skrbno spremljati tok denarne pomoči ter sankcionirati neplačevanje prispevkov in izplačil delavcem. Nedopustno je, da podjetja dobijo državno pomoč, pri tem pa pristojne državne institucije sploh ne vedo, da delavci nimajo plačanih prispevkov.

Poleg štirih problemskih območij z visoko stopnjo brezposelnosti so v Sloveniji tudi problemska obmejna območja, ki se soočajo s problemom izseljevanja ljudi (npr. Haloze, Kozjansko, Bovško) in tudi potrebujejo pomoč države. Komisija ugotavlja, da za taka območja Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja tudi predvideva ukrepe razvojne podpore, vendar jih pristojna ministrstva ne izvajajo.

Komisija je bila seznanjena, da je v več stamilijonski investiciji železniške povezave Pragersko – Hodoš sodelovala družba SGP Pomgrad (joint venture) z območja Pomurske regije (okoli 80 mio evrov). Občina Ormož je v povezavi s tem projektom izgubila skladišče in nakladalni-razkladalni tir ter pridobila nadvoz v Pavlovcih brez pločnika in kolesarske poti ter nezakonit nivojski prehod v Mihovcih.

V zvezi z 8. javnim pozivom (razvoj regij) komisija opozarja, da so si občine znotraj regij razdelile sredstva po t.i. kvotnem sistemu. Problematično pri tem je, da so nekatere občine, ki so imele pripravljene projekte in niso izrabile kvote, izgubile sredstva, na drugi strani pa so pridobile sredstva občine, ki so tudi imele projekte, vendar so že počrpale kvote. V zvezi s tem je bilo članom komisije pojasnjeno, da se je Vlada leta 2013, na podlagi preteklih razpisov, ko se je dodelilo bistveno manj sredstev od razpisanih (v sedmih predhodnih razpisih je bilo od razpisanih 970 mio evrov dodeljenih 585 mio evrov), odločila, da se kvote po regijah ne upoštevajo več.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Jernej Verbič.

Sekretarka
Meta Štembal, l.r.

Predsednik
Jernej Verbič, l.r.